

DESINFEKTION AF PUSLEMADRASSER I DAGINSTITUTIONER

ANBEFALING

Sundhedsstyrelsen anbefaler følgende alternativer til desinfektion af puslemadrasser i daginstitutioner:

- denatureret 70-85 % ethanol (herefter kaldet 70-85 % hospitalssprit)
- husholdningssprit, der fortyndes i forholdet 4 dele husholdningssprit til en del vand
- spritservietter vædet med 70-85 % hospitalssprit

Problemstilling

I forbindelse med bleskift i en daginstitution er der risiko for, at puslemadrass og omgivelser forurenes med mikroorganismer fra ble og fra barnets bleområde. En del af kontamineringen kan ske via personalets hænder. Risiko for forurening med sygdomsfremkaldende mikroorganismer er størst ved diarre, men kan også være til stede uden at der er diarre, er risikoen er da blot mindre.

Ved smitte og egentlige udbrud er der mulighed for at smitteoverførslen kan være sket på flere måder, mellem barn/ble og puslemadrass og/eller hænder og/eller umiddelbare omgivelser og udstyr, fx håndtag, hylder, etc. Derudover kan smitten være sket ved direkte og indirekte kontaktsmitte fra barnet andre steder i institutionen. Der er således tale om flere mulige risici for smitte, som kun i sjældne tilfælde kan belyses retrospektivt.

Da koncentrationen og smitterisikoen må formodes at være størst i puslesituationen (høj koncentration af fækale mikroorganismer), vil en risikovurdering gøre, at man vælger at nedsætte smitterisikoen i de(n) efterfølgende puslesituationer ved konsekvent at desinficere puslemadrassen efter hver brug samt ved konsekvent at overholde retningslinjer for håndhygiejne.

Desinfektion af puslemadrassen

Puslemadrassen og området rundt om madrassen rengøres evt. først med sæbevand eller med et universelt rengøringsmiddel og engangsklude, således at al synligt snavs fjernes. Desinfektion kan herefter foretages, når overfladerne er rene og tørre.

Puslemadrassen aftørres med en engangsklud eller serviet fugtet med desinfektionsmidlet. Indgnidningen fortsættes, indtil al sprit er fordampet. Det forudsættes, at pusleområdet er

godt ventileret, således at dampe fra desinfektionsmidlet hurtigt forsvinder, se under arbejdsmiljø senere i dette notat.

Det anbefales, at der er adgang til fugttætte engangsunderlag til særlige situationer fx ved bleskift hos børn med tynd afføring.

Desinfektionsmidler

De 3 anbefalede alternativer og den praktiske anvendelse heraf beskrives nærmere nedenfor.

1) 70-85 % hospitalssprit

70-85 % hospitalssprit må i daginstitutioner kun bruges til desinfektion af puslemadrassen, og der er en del praktiske foranstaltninger, der bør overholdes ved brug heraf; se nedenfor.

- Kommunen bør udpege repræsentanter for den enkelte daginstitution og bemyndige dem til at bestille 70-85 % hospitalssprit, som kan ske hos leverandør, eller på apotek ved personlig henvendelse, pr. telefon, pr. fax eller via e-mail.
- Nye låg med et mindre hul, således at spild begrænses, udleveres gratis af apotekerne, og der arbejdes på, at få producenten til at påsætte flasken en indre kapsel med et lille hul.
- Det er apotekets ansvar at udfylde blanket 22.054. De bemyndigede personer i daginstitutionen kvitterer på blanketten for modtagelsen og underskriver derved samtidig på tro og love, at hospitalsspritten anvendes i overensstemmelse med SKATs bevilling. Misbrug af bevillingen kan medføre straf efter reglerne i spiritusafgiftsloven. Hospitalssprit er belagt med en afgift, som kommunerne ikke skal betale, når hospitalsspritten bruges til desinfektion af puslemadrassen.
- Hospitalsspritten anbringes umiddelbart efter modtagelse i et aflåst depot, der ikke bør rumme mere end 25 liter.

De bemyndigede personer fører noter i en forbrugsbog over depotets indhold 1) når indkøbt hospitalssprit tilgår depotet samt 2) når der udtages en ny flaske derfra. Forbrugsbogen kan downloades: www.skat.dk/Blanketter/22052.pdf.

Told og Skat

Told og Skat har meddelt bevilling til indkøb af 70-85 % hospitalssprit til desinfektion af puslemadrassen direkte til kommunaldirektøren i alle kommuner. Kommunen kan selv rekvirere hospitalssprit eller bemyndige daginstitutionerne til at gøre det ved at videresende SKATs bevilling i kopi til dem. Den enkelte kommune udarbejder en instruks om rekvirering af 70-85 % hospitalssprit, der sælges i forpackninger af 1 og 5 liter.

SKAT kan foretage eftersyn i dagtilbud, og personalet er forpligtet til at hjælpe og vejlede ved tilsynet.

70-85 % hospitalssprit er et effektivt desinfektionsmiddel til puslemadrasser, dog ikke over for NORO-virus, hvor alkohol ikke har en tilstrækkelig desinficerende effekt. I stedet anbefales persulfater (Virkon 1%). Ved udbrud af NORO virus skal den kommunale sundhedsstjeneste kontaktes.

70-85 % hospitalssprit er tilsat denatureringsmidlet propanol¹ i en koncentration på < 10 %. Alle andre tilsætningsstoffer frarådes.

Indkøb af husholdningssprit og spritservietter kræver hverken bevilling eller særlig rekvisitionsblanket.

2) Husholdningssprit

Flasken med spritblandingen skal have en sikker lukkemekanisme, mærkes tydeligt med dato og indhold, må ikke omhældes ufortyndet til anden emballage, og skal opbevares uden for børns rækkevidde.

3) Spritservietter

Spritservietter er også en desinfektionsmulighed under forudsætning af, at de kun indeholder 70-85 % denaturet ethanol med 5 % isopropanol².

Spritservietterne skal være fugtige ved brug, og må derfor tages fra en lukket dispenser. Udtørrede spritservietter har ingen desinficerende virkning. Sundhedsstyrelsen fraråder at anvende servietter, der indeholder farve- og parfumestoffer, konserveringsmidler eller andre

¹ Kaldes også propylalkohol.

² Kaldes også 2-propanol og propan-2-ol.

desinfektionsmidler end de anbefalede på grund af risiko for hudreaktioner, herunder kontaktallergi.

Hånddesinfektion

Håndsprit, der er 70-85 % hospitalssprit tilsat 1-3 % glycerol, kan kun bruges til hånddesinfektion, og må således ikke anvendes til desinfektion af puslemadrassen, da glycerol fedter madrasserne.

Det er vigtigt at understrege at det omvendt også gælder, at hverken 70-85 % hospitalssprit, fortyndet husholdningssprit eller spritservietter anbefales til hånddesinfektion.

Forventet forbrug af hospitalssprit ved bleskift

Det forventede årlige forbrug af desinfektionsmidlet vil være forskelligt i kommunens daginstitutioner.

I beregningsgrundlaget vurderes det, at der til afspritning af en puslemadrass kræves mindst 5 ml (ca. 1 spiseskefuld) hospitalssprit. Et vuggestuebarn kan forventes at blive skiftet 3 gange dagligt i institutionen. Regner man med 220 pasningsdage på et år er det 3.300 ml/ år/ barn, hvorfra trækkes det gennemsnitlige antal fraværdsdage.

Tages der hensyn til, at nogle børn bliver delvist renlige før 3 års alderen, at en del af de lidt ældre børn formentlig vil blive skiftet stående, samt at nogle institutioner foretrækker alternative løsninger, fx fortyndet husholdningssprit eller spritservietter, vil forbruget kunne reduceres yderligere.

Arbejds miljø

Arbejdstilsynet har godkendt anvendelse af 70-85 % hospitalssprit til desinfektion af puslepladser i dagtilbud under forudsætning af, at det sker på forsvarlig vis.

Hospitalssprit indeholder ethanol og propanol, hvoraf sidstnævnte har en akut giftvirkning ved både indtagelse og ved indånding i større omfang. Der er dog ikke grundlag for at antage, at ethanol og propanol har bivirkninger ved normal brug til desinfektion.

Det samme gælder fortyndet husholdningssprit og spritservietter, der udover hospitalssprit indeholder henholdsvis methylethylketon og isopropanol.

Puslepladser betragtes som faste arbejdspladser. Den normale rumventilation eller naturlig ventilation gennem et åbent vindue, (træk bør undgås) vil som regel reducere koncentrationen

af dampe, så de ikke udgør et arbejdsmiljøproblem. Der vil dog kunne være situationer, hvor lokal procesventilation vil være den bedste løsning enten på grund af størrelsen af puslepladsen eller på grund af dens beliggenhed i forhold de andre rum.

Opbevaring af desinfektionsmidler og -produkter

Alle spritbaserede desinfektionsmidler er let antændelige. Husholdningssprit er lettest antændeligt på grund af sin høje koncentration af ethanol.

Desinfektionsmidler skal, som alle andre kemiske produkter opbevares aflåst i et depot, fx et medicinskab, så de er utilgængelige for børn.

Der må ifølge Beredskabsstyrelsen på grund af brandfare samlet ikke opbevares mere end 25 liter hospitalssprit eller fortyndet husholdningssprit.

Der skal forefindes et datasikkerhedsblad i daginstitutionen, som kan hentes på

- <http://www.apotekernes.dk/Default.asp?Action=Details&Item=190> eller på
- <http://www.borupkemi.dk/HusAndHave/Rengoring/Rengoring%20Inde/~~/media/4D91C122F6D644FB8E4865C5950AA8E3.ashx>

VEJLEDNINGER, ANBEFALINGER, RAPPORTER, NOTATER MV.

SKATs bevilling af 9.juli 2009.06.30 til landets kommuner om anvendelse af hospitalssprit (hospitalssprit) til desinfektion af puslemadrasser.

Rekvision af hospitalssprit fra apotek. Blanket nr. 22.054.
www.skat.dk/Blanketter/22054.pdf.

Forbrugsbog. Blanket til regnskab over indkøb, forbrug og beholdning af afgiftsfritaget sprit til særlig anvendelse, jfr. lov om afgift af spiritus. Blanket nr. 22.052.
www.skat.dk/Blanketter/22052.pdf.

Hygiejne i daginstitutioner. Anbefalinger om forebyggelse og sundhedsfremme for børn inden for hygiejne, miljø og sikkerhed. 4. udgave. Sundhedsstyrelsen 2009.

Børns sikkerhed. Sikkerhedsstyrelsen, 2006.

Desinfektion i Sundhedssektoren. 7. Reviderede udgave. Det Centrale Afsnit for Sygehushygiejne. Afdelingen for Antibiotikaresistens og Sygehushygiejne, Statens Seruminstitut, 2004.

HJEMMESIDER

www.sst.dk	Sundhedsstyrelsen
www.at.dk	Arbejdstilsynet
www.skat.dk	Told og Skat
www.ssi.dk	Statens Serum Institut

VIDENSKABELIGE NØGLEARTIKLER

Ejemot RI, Ehiri JE, Meremikwu MM, Critchley JA; Hand washing for preventing diarrhoea

Int. J. Epidemiol. 2008 Jun;37.(3):470-3.

Yifan X; Hand washing for preventing diarrhoea .J. Adv. Nurs. 2008 Oct;.64.(1):14-5.

UDVALGT LOVGIVNING

Anvisning om Bygningsreglement 2008. SBi - Anvisning 216. 1. Udgave. Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet, 2008.

Dato 31.05.2010